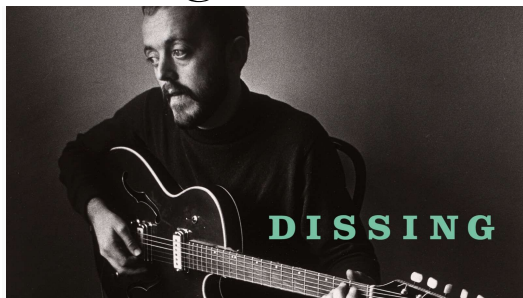

Dissing – fra ende til anden

Udsnit af biografiens forside.

Søren Høy 29.10.2022

KULTUR // BOGANMELDELSE – Povl Dissings kandidatur som en af moderne dansk musiks største personligheder træder tydeligt frem i ”Dissing. Fra ende til anden – en biografi”, der udkommer tre måneder efter trubadurens død. Dissing indløste sin sidste enkeltbillet på livets turne som 84-årig, og han efterlader stor respekt blandt sine kunstnerkolleger, der er rigt repræsenteret i den varme og generøse biografi, skriver Søren Høy.

Dissing. Fra ende til anden – en biografi

Forfatter: Jens Folmer Jepsen

Forlag: Linhardt & Ringhof. 406 sider.

For enden af stillevejen med vejrbump i forstaden til Randers var Povl Dissing en stjerne. Parcelhuset med fordelingsgang og brune paneler havde et nydeligt B&O-anlæg, der sikkert havde kostet på den bekymrende side af en månedsløn i arbejderhjemmet.

Hippierne og 1970'ernes afgørende kunstneriske markeringer fløj for det meste ubemærket hen over Spentrups 800 provinssjæle. Der var heldigvis undtagelser. Dissing var en af dem.

Min far var fagforeningsmand og min mor var skrædder. De var flyttet til den forblæste soveby fra Aarhus, og måske derfor var der et snert af avantgarde, når pickuppen sirligt blev sat ned i rillerne på vinylskiverne med netop ham Povl Dissing.

Jeg husker ham tydeligt. Hans kuglerunde øjne så altid ud som om, at de var ved at poppe ud af hovedet på ham. Når han vred sig i vilde og brutale kropsbevægelser, lignede han i mine drengeøjne en epileptiker, der havde fået et voldsomt anfald. Men jeg var også hypnotiseret af Dissings nasale vokal og hans nærmest elektriske scene-optræden.

Han var banebrydende og grænseoverskridende

Samtidig var jeg, viste det sig langt senere, åbenbart noget forvirret, for jeg var meget forundret over hans repertoire og popularitet. Han optrådte den ene dag i Randers Festuge og den næste på Woodstock Festivalen. Den ene dag med "Svantes viser" – den næste med et Beatles-cover.

Forestil jer chokket, da det gik op for mig, at Dissing og Joe Cocker ikke var den samme person. Dissings karisma havde internationalt format, og han satte sig fast. Derfor er en biografi om ham et naturligt og vigtigt efterskrift om en stor personlighed.

Rebellen Dissing

Hvem var han, ham Dissing? Jeg vidste ikke meget om ham, inden jeg fik de cirka 400 sider i hænderne. Heldigvis er opgaven med at formulere et langt liv – og en uendelig turne på landets tilrøgede værtshuse, bebumsede gymnasier, gulvtæppe-beklædte biblioteker, afsvedne byfester, hipster festivaler, radio-, TV- og filmstudier og notable koncertsale – blevet taget af den erfarne historiefortæller og musik-connoisseur Jens Folmer Jepsen.

Han kunne stå i et klasseværelse og give sit livs version af hovedværket "25 minutter endnu", hvor han bagefter lignede en bokser efter 12 runder

Og heldigvis ved Folmer Jepsen, som den kyndige rejseleder i kunstens landskab, at vi som læsere skal tages med tilbage til kildens udspring – Farum i 1938, hvor Povl blev født. Povls familie havde musikken i sig. Hans far sang ved særlige lejligheder, og hans mor havde tilmed den menneskelige indsigt, der også bærer sit eget gehør.

Povl Dissing var også særdeles produktiv. 34 albums blev det til i perioden fra 1963 til 2013. Foto: Flickr

Povl blev til rebellen, der ikke havde en plan – ud over at spille musik. Der er sjove detaljer fra hans unge år, hvor han gik med små klokker syet fast i buksebenet, så han på den måde fik opmærksomhed, når han gik rundt. Genialt træk.

Hans fascination af Louis Armstrong nævnes flittigt, og specielt en situation hvor han, i en lobby med sin kornet under armen, venter forgæves i flere timer på sit idol, er rørende og fortæller om en dedikation ud over det sædvanlige.

Biografien fortæller, at mange af hans nærmeste relationer er udenfor de prestigefulde cirkler og er en kerne af mennesker, som Dissing lærte mere af end de skolede instrumentalister.

Gennembruddet

Vi oplever hans folkelige gennembrud med Benny Andersen som ordsnedker (og åbenbart sirlig krydsords-entusiast). Netop denne del af Dissings karriere er så veldokumenteret, at fascinationen her ligger i detaljen og i venskabet mellem de to musikalske tvillinger.

Når **Dissing** optræder, virker det som om at han altid gav den ultimative performance – uanset størrelsen på publikum eller scene. Han kunne stå i et klasseværelse og give sit livs version af hovedværket “25 minutter endnu”, hvor han bagefter lignede en bokser efter 12 runder.

Den slags kan jeg ikke stå for. Jeg har altid elsket de store vokaler. Der hvor vokalen spiller alle instrumenter, rummer alle niveauer og tager os med i dybder og højder, der vidner om en ubevidst indre kraft.

Ærligt talt

Biografien viser os også vej ind bag Dissings vaner med pot og alkohol. Det giver en ærlighed, som er nødvendig for at forstå, hvordan Dissing overlevede de flere tusinder af koncerter. Vi hører ikke meget om konsekvenserne af de hårdeste af vanerne. Min erfaring er, at den type vaner efterlader mere afmagt, end der er plads til i denne bog.

Lars Folmer Jepsen og Dissing. Foto: Martin Dam

Kristensen

Jens Folmer Jepsen har valgt en struktur, hvor den naturlige kronologi om Dissings liv bliver brudt af fortællinger fra musikerkolleger, der kendte ham eller havde et inspiratorisk forhold til ham. I indholdsfortegnelsen kaldes de passende "mellemspil". Ideen er god, og i flere tilfælde giver det nuancer og indsigter, som kun et øjenvidne kan bidrage med.

Tegneren og forfatteren Carl Quist-Møller er bedst. Hans fortælling om at indspille vokaler med Dissing som fem-seks-årig er enestående, fordi den har præget Quist-Møllers liv og givet ham en retning for eksperimentet i kunsten.

Ligeledes er komponist og kapelmester **Karsten Vogels** erindring stærk og relevant, fordi han selv var så vild og afgørende en kunstner i samtiden. Hans blik for, at Dissing *var* de figurer, han sang og performede, giver mig en overbevisning om, at han var enestående blandt enere.

Det er ikke nemt at skille sig ud i en stærkt individuel disciplin og branche, hvor samarbejder kan være præget af kunstneriske uenigheder, der udvikler sig til fjendskaber.

Syretesten

Der er cirka 20 af disse "mellemspil" (korte interviews) i biografien, og det slog mig flere gange undervejs, at kilderne konsekvent roser Dissing, ophøjer ham, og jeg fik en mistanke om, at de måske endda til tider overdriver hans betydning. Derfor kom jeg på den ide, at jeg vil lave mit eget "mellemspil", hvor jeg tester bogens legitimitet og sangerens prædikat fra kollegerne.

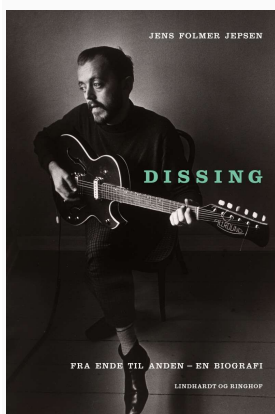
Derfor ringede jeg til **Lars Top-Galia**, der er komponist og guitarist i Sort Sol og en af de få kunstnere, der på 40. år arbejder med uhørt integritet. Med andre ord: en syretest på Dissings renomme og Folmer Jepsens udvalg af kilder.

Jeg sidder med en værdig biografi foran mig. Den kommer om lidt til at stå på hylden sammen med fortællingerne om de andre ikoner, der har været med til at forme mit eget liv med kunsten i blodet

”Han var banebrydende og grænseoverskridende,” var det første, Top-Galia sagde, da jeg spurgte om Dissings status i det intellektuelle beat-miljø i København. Det er noget af et hædersmærke fra en tidligere punk. ”Jeg husker tydeligt hans TV-optrædener. Det var næsten dyrisk”, fortsætter Top-Galia. “Dissing overtog simpelthen de numre, han sang. Det kan ikke rigtig lade sig gøre at synge et af hans numre, altså versionere det. Andre vil kun gøre hans numre dårligere – det er en ret enestående ting”, siger Top-Galia og afslutter:

”Jeg vil betegne ham som en af de 20-25 vigtigste danske sangkunstnere i nyere tid. Hans indflydelse på samtiden er tydelig, og han efterlader et tungt kunstnerisk aftryk.”

Mistanken om medløb i biografien er hermed neutraliseret.

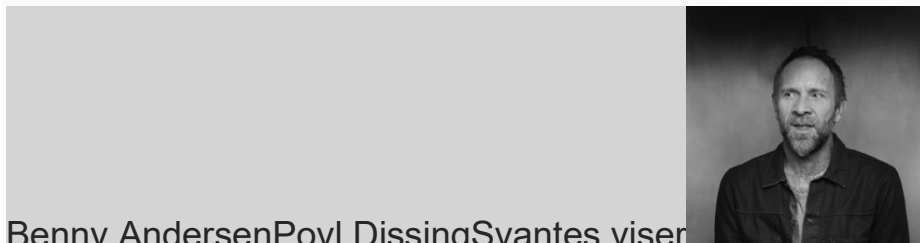

En værdig biografi

Jens Folmer Jepsens indsigter og detaljerede viden om kunstnere, relationer og konstellationer bærer bogens fortælling. Vi er inde i bilen hos Dissing og Andersen på tur, vi er med i sommerhuset, hvor vanviddet flyder via flaskerne ud i teksterne. Tidsbilledet fra 70'ernes frie fortolkning af regler, ægteskaber og forpligtelser er rammende og fortalt med plads til læserens egen viden og fortolkning.

Biografien taber desværre tempo og detaljegrad i takt med, at Dissing bliver ældre i bogens fortælling. Det betyder, at den topper tidligt rent dramaturgisk og udfaser over lidt for mange sider. Projektet er tydeligt lavet i samarbejde med Dissings kone og sønner, hvilket fjerner den skarpe kant, som familien kunne have skåret sig på. Der er ikke stor refleksion over Dissings rolle som far, mand og rolle udenfor musikken. Der er ellers en oplagt mulighed for at binde en flot sløjfe på Dissings forhold til sine egne forældre (specielt farmand), der er så velbeskrevet og dominerende i bogens første del.

Jeg sidder med en værdig biografi foran mig. Den kommer om lidt til at stå på hylden sammen med fortællingerne om de andre ikoner, der har været med til at forme mit eget liv med kunsten i blodet.

Benny Andersen Povl Dissing Svantes viser

Søren Høy

Søren Høy (f.1972) er filmproducent og -instruktør og partner i kunstbureauet artFREQ.

Han har tidligere været filmanmelder for bl.a. DR, TV2 og Morgenavisen Jyllands-Posten samt forstander for Den Europæiske Filmhøjskole.